

Сарајево, 06.12.2021. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 29.11.2021. – 03.12.2021.**

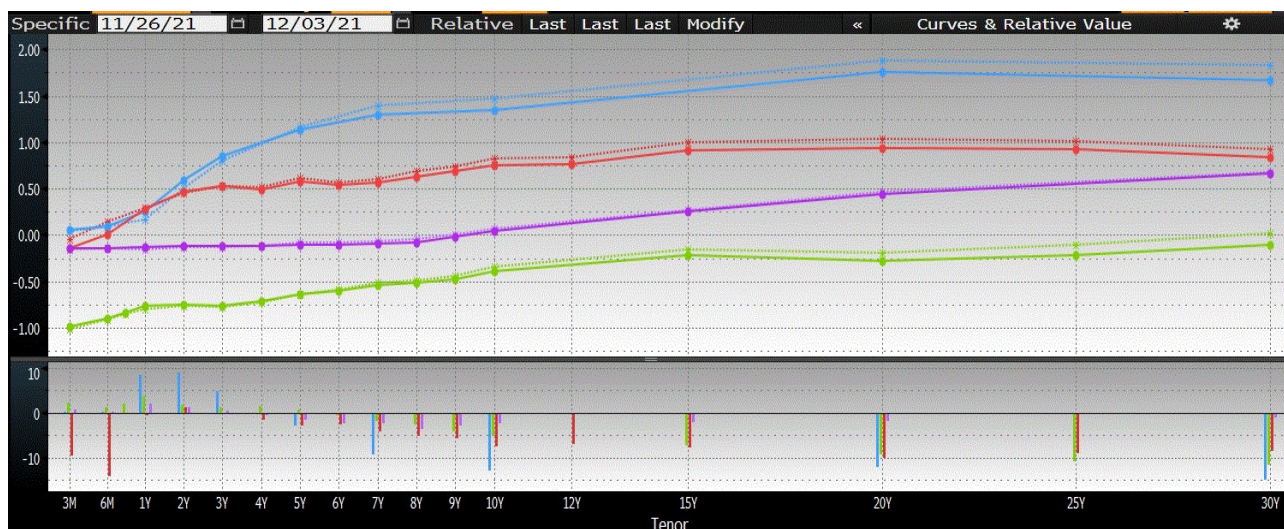
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	26.11.21	
2 године	-0,76	-	-0,74	↗	0,50	-	0,59	↗	0,47	-	0,48	↗	-0,13	-	-0,11	↗
5 година	-0,64	-	-0,63	↗	1,16	-	1,13	↘	0,62	-	0,59	↘	-0,08	-	-0,10	↘
10 година	-0,34	-	-0,39	↘	1,47	-	1,34	↘	0,83	-	0,75	↘	0,07	-	0,05	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	26.11.21	-	3.12.21
3 мјесеца	-0,990	-	-0,969
6 мјесеци	-0,912	-	-0,901
1 година	-0.789	-	-0.754

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 03.12.2021. године (пуне линије) и 26.11.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне су и током прошле седмице биљежили волатилна кретања. Корекција на ниже код приноса обвезница дужег доспијећа је успиједила у четвртак, када је Њемачка донијела одлуку о увођењу lockdowna за невакцинисана лица, те најавила могућу обавезну вакцинацију. Појава новог соја вируса, као и слаби подаци са тржишта рада САД, који су објављени на крају седмице, су додатно допринијели повећаној потражњи за сигурним инвестицијама. Приноси њемачких обвезница краћих и средњих доспијећа нису забиљежили веће промјене, док су приноси обвезница дужих доспијећа смањени за 5 базних поена. Приноси италијанских двогодишњих обвезница су повећани за 4 базна поена, док су приноси десетогодишњих обвезница смањени за 6 базних поена на седмичном нивоу.

Почетком прошле седмице је објављен податак о оштром расту инфлације у Њемачкој, која је у новембру достигла 6%. Након тога овај податак је објављен и за остале водеће чланице у еврозони, у којима је такође забиљежен већи раст инфлације од очекиваног, да би у коначници податак инфлације на нивоу еврозоне у новембру износио рекордних 4,9%. Објављивање ових података долази уочи кључне сједнице ЕЦБ у децембру, када се очекују информације о будућности стимулативних мјера ове институције. Члан ИВ ЕЦБ из Њемачке Schnabel је уочи објављеног податка о стопи инфлације у Њемачкој изјавила да не постоје знакови да би инфлација могла измаћи контроли, као и да се очекује да ће инфлација у новембру забиљежити врхунац, те да би било превише рано да се монетарна политика поопштри. Предсједница ЕЦБ Lagarde је изјавила да постоји очигледна забринутост о питању економског опоравка еврозоне у сљедећој години, али да вјерује да је пуно тога научено у смислу да „сада знају ко је непријатељ и које мјере треба преодузети“. Потпредсједник ЕЦБ De Guindos је изјавио да постоји ризик да инфлација неће успорити онолико брзо колико је ЕЦБ раније предвиђала, те да је могуће да се настави са нето куповинама обвезница уколико буде потребно и након окончања РЕЕР програма у марту сљедеће године. Половином протекле седмице Reuters је објавио да неки чланови УВ ЕЦБ желе да за сједницу која се одржава у фебруару наредне године одгоде доношење одлуке о куповинама обвезница након што истекне актуелни РЕЕР програм. Иако се сматра да постоји договор да се РЕЕР оконча у марту одлука о начину на који ће се остали програми куповина обвезница прилагодити би могла да буде одгођена услед појаве новог соја вируса и изгледа инфлације. Крајем седмице предсједница ЕЦБ Lagarde је још једном поновила да сматра да је могућност повећања каматних стопа у сљедећој години мало вјероватна, али да ЕЦБ неће оклијевати да подузме акције када услови смјерница о будућим кретањима каматних стопа буду задовољени. Lagarde је додала да није прикладно поредити Европу са САД и да ће инфлација вјероватно успорити током наредне године када изблиједи утицај смањења стопе ПДВ-а у Њемачкој из 2020. године и када дође до слабљења узлазних притисака на трошкове енергената.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.) НОВ	4,5%	4,9%	4,1%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.) НОВ	2,3%	2,6%	2,0%
3.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г) ОКТ	19,0%	21,9%	16,1%
4.	PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.) НОВ	55,8	55,4	54,2
5.	Индекс економског повјерења – ЕЗ НОВ	117,5	117,5	118,6
6.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.) НОВ	-6,8	-6,8	-4,8
7.	БДП – Француска (квартално) финал. III квартал	3,0%	3,0%	1,3%
8.	БДП – Белгија (квартално) финал. III квартал	1,8%	2,0%	1,7%
9.	БДП – Финска (квартално) III квартал	-	0,8%	2,2%
10.	БДП – Италија (квартално) финал. III квартал	2,6%	2,6%	2,7%
11.	БДП – Ирска (квартално) III квартал	-	0,9%	5,2%
12.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г) ОКТ	1,4%	1,4%	2,6%
13.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г) ОКТ	-1,7%	-4,1%	-0,6%
14.	Малопродаја – Холандија (Г/Г) ОКТ	-	4,3%	4,7%
15.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г) ОКТ	-	-0,7%	-0,1%
16.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г) ОКТ	-5,0%	-5,3%	-1,9%
17.	Индустријска производња – Француска (Г/Г) ОКТ	-0,4%	-0,5%	0,5%
18.	Стопа незапослености – ЕЗ ОКТ	7,3%	7,3%	7,4%
19.	Стопа незапослености – Италија ОКТ	9,1%	9,4%	9,2%
20.	Стопа незапослености – Белгија ОКТ	-	6,3%	6,3%
21.	Стопа незапослености – Њемачка НОВ	5,4%	5,3%	5,4%
22.	Стопа незапослености – Ирска НОВ	-	5,2%	5,2%
23.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000) НОВ	-	-74,4	-0,7

Предсједник Феда Powell је у уторак изјавио да ће се на састанку FOMC-а, који ће се одржати 14. и 15. децембра, разговарати о бржем смањењу и окончању квантитативних олакшица неколико мјесеци раније од очекиваног. Powell је нагласио да су инфлаторни притисци повећани и да је повећана опасност од веће стопе инфлације, иако је мјесецима уназад тврдио да је пандемијски раст инфлације углавном био посљедица пролазних сила. Међутим, пред Конгресом је изјавио да је добар тренутак да повуче те изјаве и да ће креатори монетарне политике расправљати о бржем смањењу квантитативних олакшица.

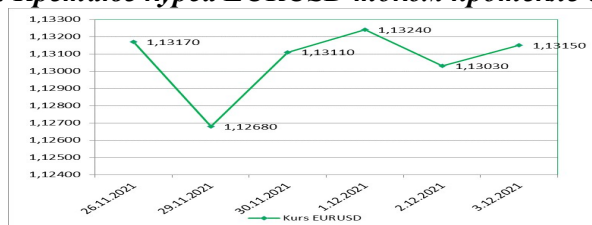
Министрица финансија Yellen је изјавила да је снажна америчка економија, која би вјероватно могла подстаћи раст каматних стопа, генерално добра за свијет и за тржишта у развоју. Предсједник Феда из Атланте Bostic је изјавио да је кључно колико ће нови сој омикрон утицати на учеснике у економији, додајући да је смањење програма квантитативних олакшица до краја првог квартала 2022. године у „интересу свих нас“ и да би то смањење пружило више могућности у 2022. години у правцу повећања каматних стопа. Предсједник Феда из St. Louisa и члан FOMC-а са правом гласа 2022. године Bullard је изјавио да је економија САД била веома добра у прилагођавању пандемији Ковид19, те да мисли да ће се тако и наставити. Bullard је додао да постоји опасност да ће се јавити превисока инфлација, а то није циљ новог оквира Федове монетарне политике. По његовом мишљењу, наставиће се драматично побољшање на тржишту рада у САД, додајући да нижа стопа учешћа радника не представља пријетњу за економију. Сенат је у у сриједу усвојио краткорочни пакет за финансирање Владе у периоду до 18. фебруара, дан прије него што би Влади понестало финансијских средстава.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Бој кућа које чекају на реализацију продаје	ОКТ	1,0%	7,5%
2.	Активност прерађ. сектора Феда из Даласа	НОВ	15,0	11,8
3.	FHFA индекс цијена кућа (М/М)	СЕП	1,2%	0,9%
4.	Индекс економске активности Феда из Чикага	НОВ	67,0	61,8
5.	Индекс повјерења потрошача	НОВ	110,9	109,5
6.	МБА апликације за хипотекарне кредите	26. нов	-	-7,2%
7.	ADP извјештај о броју запослених	НОВ	525.000	534.000
8.	PMI индекс прерађивачког сектора F	НОВ	59,1	58,3
9.	PMI индекс услушног сектора F	НОВ	65,0	69,1
10.	Композитни PMI индекс F	НОВ	-	57,2
11.	ISM индекс прерађивачког сектора	НОВ	61,2	61,1
12.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	27. нов	240.000	222.000
13.	Континуирани захтјеви незапослених	20. нов	2.003.000	1.956.000
14.	Број запослених у нефармерском сектору	НОВ	550.00	210.000
15.	Број запослених у приватном сектору	НОВ	536.000	235.000
16.	Стопа незапослености	НОВ	4,5%	4,2%
17.	Фабричке поруџбине	ОКТ	0,5%	1,0%

USD је благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1317 на ниво од 1,1315.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице у Великој Британији су проведена истраживања међу компанијама која су показала да се компаније суочавају са рекордним растом трошкова, те са потешкоћама око регрутовања запослених, док очекују тренд раста инфлације у наредној години. Овакви резултати представљају значајне информације за ВоЕ и одлуке о евентуалном повећању референтне каматне стопе.

Истраживање које је проведено међу компанијама услужног сектора Велике Британије показује да су трошкови у овом сектору биљежили најснажнији раст у посљедњих 20 година. Слични резултати су забиљежени и у прерађивачком сектору гдје је током прошлог мјесеца већи број произвођача пријавило раст трошкова, највећи у посљедњих 30 година. У мјесечном истраживању које проводи ВоЕ, а у којем је учествовало близу 3.000 компанија, је показало да 85% компанија има више потешкоћа од уобичајених приликом регрутовања запослених, док 58% истиче да је овај процес био много тежи.

Креатор монетарне политике ВоЕ Saunders, који је током прошлог мјесеца гласао за повећање каматних стопа, је изјавио да жели више информација о утицају новог соја омикрон прије него што одлучи како ће гласати током овог мјесеца. Saunders је додао да се нови сој појавио недавно, тако да би требало разматрати његове могуће ефекте на јавно здравље и на економију. Часопис Times је објавио да се министар финансија Sunak спрема да смањи порез на доходак или стопу ПДВ-а прије сљедећих избора. Иницирана је припрема детаљних планова за смањење пореског оптерећења, уз разматрање и треће опције да се смањи порез на наслеђство. Федерација малих предузећа у Великој Британији (The UK Federation of Small Businesses) је упозорила да је само четвртина мањих британских увозника спремна за нове граничне контроле увоза из ЕУ, које ће бити уведене за четири седмице. Од 1. јануара компаније више неће моћи да одлажу израду увозних царинских декларација за робу из ЕУ, те ће умјесто тога морати поднијети декларације и платити релевантне тарифе приликом увоза.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Нето потрошачки кредити (у млрд GBP)	ОКТ	0,4	0,7	0,3
2.	Одобрени хипотекарни кредити	ОКТ	70.000	67.200	71.900
3.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	ОКТ	-	7,0%	7,0%
4.	Nationwide цијене кућа (Г/Г)	НОВ	9,3%	10,0%	9,9%
5.	PMI индекс прерађивачки сектор F	НОВ	58,2	58,1	57,8
6.	PMI индекс услужног сектора F	НОВ	58,6	58,5	59,1
7.	PMI композитни индекс F	НОВ	57,7	57,6	57,8

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, као и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио раст са нивоа од 0,84872 на ниво од 0,85490, док је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,3337 на ниво од 1,3236.

ЈАПАН

Током протекле седмице гувернер BoJ Kuroda је изјавио да је сигуран да ће економија Јапана превазићи утицај Ковид19 у наредним мјесецима и да ће за неколико мјесеци бити у фази опоравка и економског раста. Додао је да је важно обезбиједити финансирање индустрија којима је потребан дужи временски период да пређу на „зелене операције“. Напоменуо је и да иако је одговор на климатске промјене највећи приоритет, завршетак пуне декарбонизације ће потрајати дужи временски период.

Ново политичко руководство Јапана позива финансијске званичнике у земљи да појачају напоре ка издавању дигиталне валуте, указујући на далеко бржи напредак Кине, као потенцијални изазов који води глобалном економском поретку. Влада је повећала број радника који се баве правним и техничким аспектима издавања дигиталне валуте BoJ, који су у суштини дигитални облици већ постојећих валута. Аналитичари сматрају да, иако је потребно вријеме да се политичка пажња преточи у директну инвестицију, BoJ ће се вјероватно држати под притиском да одступи од

опрезног става у правцу издавања дигиталног јена. Министар Kobayashi који надгледа економску безбједност је изјавио да треба размишљати шта ће се десити националној безбједности Јапана уколико друге земље напредују у издавању дигиталне валуте централне банке (CBDS).

Члан управе BoJ Suzuki је изјавио да би BoJ могла у марту да оконча своје програме финансирања за ублажавање пандемије, након што су се услови корпоративног финансирања значајно побољшали у односу на прошлогодишњу новчану кризу, узроковану вирусом Ковид19. Додао је да ће тај план зависити од утицаја ширења омикрон соја на економију. Иако је Suzuki изјавио да није сигуран како ће се одвијати тај план, нагласио је да су многе компаније увидјеле побољшање услова финансирања, дјелимично због велике финансијске подршке Владе Јапана и BoJ у ублажавању економског утицаја пандемије Ковид19.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Малопродаја (Г/Г) ОКТ	1,1%	0,9%	-0,5%
2.	Продаја у супермаркетима и робним кућама (Г/Г) ОКТ	1,0%	0,9%	-1,3%
3.	Стопа незапослености ОКТ	2,8%	2,7%	2,8%
4.	Индустријска производња (М/М) Р ОКТ	1,9%	1,1%	-5,4%
5.	Индекс започетих кућа (Г/Г) ОКТ	5,5%	10,4%	4,3%
6.	Капитална потрошња (Г/Г) III квартал	1,5%	1,2%	5,3%
7.	PMI индекс прерађивачког сектора F НОВ	54,2	54,5	53,2
8.	PMI индекс услужног сектора F НОВ	52,1	53,0	50,7
9.	Композитни PMI индекс F НОВ	52,5	53,3	50,7
10.	Продаја возила (Г/Г) НОВ	-	-13,4%	-30,2%
11.	Монетарна база (Г/Г) НОВ	-	9,3%	9,9%

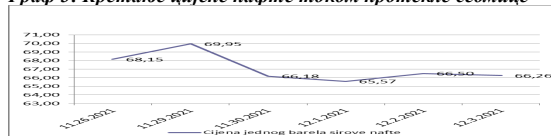
JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 128,35 на ниво од 127,64. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 113,38 на ниво од 112,80.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 68,15 USD (60,22 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је била под утицајем неизвјесности око ефеката новог соја вируса, али и ишчекивања даљих одлука ОПЕС+ које се односе на глобалну понуду нафте. Током трговања у понедјељак цијена је повећана, након значајног пада који је забиљежен крајем претходне седмице, а под утицајем шпекулација да ће ОПЕС+ можда паузирати одлуку о повећању обима понуде као одговор на ширење новог соја вируса. У наредним данима инвеститори су процјењивали ефекте новог соја вируса, те је цијена нафте углавном осцилирала око 66 USD по барелу. Генерални директор Модерне је изразио сумњу у ефикасност вакцине против новог соја вируса Ковид19, што је појачало забринутост на тржишту нафте и ублажило тражњу за овим енергентом. ОПЕС заједно са Русијом има интерес да повећа цијену нафте, након што је цијена у прошлој седмици забиљежила пад од преко 10%. Ипак, морају да размотре и утицај ослобађања стратешких резерви нафте од стране САД и осталих земаља. До краја седмице инвеститори су прилагођавали позиције уочи одлуке ОПЕС+ о политици понуде овог енергента. Значајнији раст цијене овог енергента је обуздан због изражене неизвјесности око утицаја новог вируса који би могао угрозити тражњу на нафтом, као и због вијести о слабијим подацима о промјенама броја запослених у појединачним секторима САД. Крајем седмице чланице ОПЕС+ су донијеле одлуку да наставе са планираним обимом повећања понуде нафте, али је истакнуто да се ова одлука може ревидирати у било којем моменту, у случају неизвјесности на тржишту. Договорено је да се у јануару настави са убризгавањем 400.000 барела дневно на глобално тржиште, што је потез који задовољава велике нације попут САД, које су изражавале забринутост због сталног раста цијене нафте.

Цијена нафте је забиљежила седмични пад од 2,77%, што представља већ шесту седмицу да цијена биљежи смањење. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 66,26 USD (58,56 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

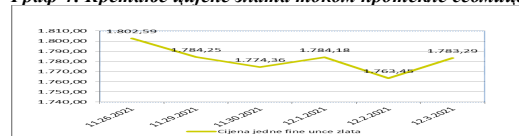

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.802,59 УСД (1.592,82 ЕУР). Током протекле седмице цијена злата је била под утицајем очекивања одлука Феда о рестриктивнијој монетарној политици. Инвеститори процјењују ове ефекте и настоје да заузму одговарајућу позицију.

Предсједник Феда Powell је свједочио пред Конгресом, а његов говор је препознат као прилично оштар. Том приликом Powell је изјавио да ће FOMC на следећем састанку разговарати о бржем смањењу и окончању квантитативних олакшица неколико мјесеци раније од очекиваног. Наредни састанак FOMC-а ће се одржати 14. и 15. децембра. Powell је нагласио да су инфлаторни притисци повећани и да је повећана опасност од веће стопе инфлације. Ове изјаве, те очекивања инвеститора о примјени рестриктивније монетарне политике су током седмице имале изражен утицај супротан од неизвјесности коју је изазвао нови сој вируса, па цијена злата није биљежила веће дневне промјене. Објављене вијести су упозоравале на то да нова варијанта вируса има значајне могућности да избјегне имуни систем у односу на раније инфекције вирусом Ковид19 и да истраживања сугеришу да би нова варијанта вируса могла да узрокује значајан талас инфекција, чак и када је у питању популација са високим степеном антитијела. Ипак, крајем седмице су се појавиле вијести да инвеститори сматрају да ефекат новог соја вируса неће узроковати „катастрофалну штету“ по економију, а то се одразило и на смањену тражњу за златом. Цијена овог племенитог метала је на крају седмице коригована на више услед мјешовитих података објављених за тржиште рада САД, а што је утицало на пад приноса на државне обвезнице. Приноси обвезница САД са роком доспијећа од 30 година достигао је најнижи ниво од почетка ове године. Негативне реалне каматне стопе повећавају привлачност племенитих метала као некаматне активе.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.783,29 USD (1.576,04 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је, већ трећу седмицу смањена, за 1,07%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјелјење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.